Štev. 235 Posamezna številka 20 stotink V Trstu, v sredo 17. novembra 1920 Posamezna številka 20 stotink Letnik XLV

Izhaja — izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — [illegible] se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejema. Rokopisi se ne vra[illegible]. Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konopriva — L. Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec [illegible] leta L 32.— in celo leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št.[illegible]

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov *mm* po L 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57

Iz zgodovine jadranskega vprašanja

Dokument iz leta 1914. — Pismo Giersa Sazanovu

I.

Postanek londonskega dogovora je menda ena najtemnejših in najnepoznanejih strani naše sodobne zgodovine. Posebno nam Jugoslovenom se je zdelo v prvem času nerazumljivo, kako da je Rusija, ki bi morala biti prva zaščitnica malim svojim slovanskim bratom, položila svoj podpis in pripoznanje na ta usodni akt, ki je povzročitelj vsega zla, ki nas bije danes. Nekaj časa so hoteli pri nas izticati, da Rusija ni imela pravega pogleda na nacijonalni problem Jugoslovenov in da ni bila poučena o razmerah na zapadni polovici Balkana. Čuli so se celo glasovi, da smo bili mi sami največ krivi na tem, ker da nismo znali zainteresirati in informirati velike »zaščitnice« Slovanstva o vitalnih jugoslovenskih vprašanjih.

V tem vprašanju so izrednega interesa in velike pomembnosti razkritja bivšega ruskga carskega poslanika na Cetinju, g. Giersa, ki jih je prinesla splitska »Nova Doba«.

G.Giers je namreč obelodanil pismo, ki je je dne 14. oktobra 1914., torej, ko je bila evropska vojna še le v razvoju, in poprej, nego se je mislilo na londonski pakt, naslovil na petrograjsko vlado. V tem pismu se z redko objektivnostjo, preciznim poznavanjem stvari, s čudovito dalekovidnostjo — črtajo razmere na zapadnem Balkanu in se podaja točna perspektiva današnjega italijansko-jugoslovenskega spora. Nekateri pregledni opisi g. Giersa naravnost frapirajo. Ako vemo, da je to pismo došlo na svoje določeno mesto ter da se je to poročilo poslanika na jugozapadu Balkana gotovo moralo vzeti v pretres in v obzir, čim so začele prve izmenjave misli med državami entente za sklepanje londonskega pakta: potem se pritrditev Rusije londonskemu paktu vidi še bolj nerazumljiva.

Pismo g. Giersa dokazuje, kako lažnjiva je bila tista skrb velikih za male; kako se jih je smatralo le za človeški materijal, ki se da z lepimi obljubami nagniti v klavnico za interese drugega. To boli tembolj, ker je prišlo od roke, od katere se je pričakovala pomoč, ne pa nož v hrbet. Najžalostnejše pa je, da je še danes ljudi, ki vidijo rešitev Rusije in obnovo Slovanstva v restavraciji tistega režima, ki je Slovanstvo tako sramotno izdal.

To zgodovinsko pismo g. Giersa se glasi takole:

14. oktobra 1914.

Kolikor bolj se razvijajo vojni in politični dogodki glede skorajšnjega razpada sedanje Avstro-ogrske, toliko določneje se javljajo težnje slovanskih skupin, nameščenih v južno-zapadnih krajih te monarhije in paralelno z zahtevami Italijanov po nerazdeljivem gospodstvu na Jadranu. Možnost, da vsak čas morejo nastopiti odločilni dogodki za Avstrijo, me sili, da izrazim svoje konkretneje slutnje o tem občem vprašanju, ki sem vam že pisal o njem 23. septembra.

Na prvem mestu med omenjenimi skupinami stoje Srbi, Hrvatje in Slovenci, z ozirom na tesno vez njihove politične bodočnosti z bodočnostjo balkanskih Srbev, ki prenašajo vse vojne nadloge, da dosežejo cilj vsega srbstva v njegovi skupnosti, ki so se mu zaobljubili. Da se more pravilneje oceniti novo stanje stvari, ki nastaja za te narode, je nujno potrebno, da se vzamejo v obzir vsi tisti činitelji, ki morejo vplivati na njih bodoči politični ustroj, in ki, v času oduševljenja za edinstveno nacijonalno geslo, ostajajo tako v senci.

Ali, naj avstrijski in ogrski Srbi, Hrvatje in Slovenci še tako sočustveno spremljajo soudeležbo balkanskih Srbov v oboroženi borbi proti monarhiji, vendar se ne more računati z gotovostjo, da bi se porazdelitev med njimi avstro-ogrskih slovenskih ozemelj in posebno ustanovitev novega državnega reda izvršilo povsem gladko. V enem pa so v odbijanju zahteve Italijanov po obali jadranskega morja od Trsta do Drača, ter se bodo z vsemi razpoložljivimi sredstvi borili proti vsem poizkusom Italije, da to oblast pritegne sebi.

Težko je le pomisliti, da dunajska vlada ni bila točno obveščena o takem razpoloženju slovanskih podanikov in da ga ni skušala izkoristiti, da bi odtrgala od skupnega dela Slovence in Hrvate v Hrvatski, Istri in Dalmaciji. Bosna in Hercegovina ne prihajate v ta račun, **kakor tudi ne pokrajine, ki morajo biti izgubljene v vsakem slučaju.**

Ni možno, da ne bi videli takega poizkusa v ostrih odredbah, ki so jih avstrijske oblasti ukrepale v zadnjih časih proti Italijanom, nastanjenim v rečenih pokrajinah, posebno v gnezdu italijanskega iredentizma — v Trstu.

Ne moremo za sedaj izključiti možnosti, da bi Slovenci in Hrvatje — posebno prvi, ki se že desetletja uporno borijo z Italijani v Trstu in Istri, podpirani od Dunaja — neradi gledali te odredbe, in da ne bi videli v tem možnosti, da jih izrabijo v eni ali drugi formi ob svojem času, to je, ko pride na dnevni red vprašanje o usodi avstrijske države.

Jadranska pogodba pred jugoslovenskim min. svetom

BELGRAD, 15. (Iz virov demokratske stranke.) Danes dopoldne je prestolonaslednik sprejel delegate Vesnića, Trumbića in Stojanovića v posebni avdijenci, ki je dolgo trajala in je bila, kakor se zatrjuje jako resna.

Popoldne ob 5. uri se je vršila seja ministrskega sveta, katere so se udeležili vsi ministri razen ministra Korošca in Kovačevića. Minister Korošec se je v soboto odpeljal na volilno agitacijo, akoravno je vedel, da pride usodno vprašanje našega naroda takoj po povratku delegacije v minnistrskem svetu v odločilen pretres in akoravno je bil še posebej opozorjen na prednost državnih interesov pred strankarskimi. Seja ministrskega sveta je trajala do pol devetih zvečer.

Minister Trumbić je podal obširen referat o poteku pogajanj in je utemeljeval, zakaj je delegacija pristala na italijanske zahteve. Pripoveduje se, da so njegovi argumenti napravili velik vtis.

Med Trumbićevim referatom je prišlo do incidenta. Ko je Trumbić poudarjal, da je naša notranja stuacija, zlasti pa delovanje separatističnih elementov jako oslabila našo pozicijo, je dr. Kukovec pripomnil, da je politika naše delegacije še bolj perturbirala razpoloženje naroda in dala protinarodni agitaciji dobrodošlega novega netiva. Trumbić je ostro poudarjal, da mu nikdo ne more očitati pomankanja pravega jugoslovenskega čuta. Njegovo dosedanje delovanje za narodno edinstvo, je dovolj jasno.

Po Trumbićevem referatu se je razvila živahna debata. Člani kabineta so si bili svesti silno težavnega položaja in so odkrito povedali svoje mnenje. Minister Kukovec je poudarjal, da se delegacija ni držala mandata. Pogajanja so se morala prekiniti, ko so Italijani vztrajali pri Snežniku in reški železnici.

Konštatiral je nadalje, da sta gospoda Vesnić in Trumbić odklonila slovenskega delegata, češ, da se ni ničesar bati. Sedaj je položaj tem bolj težak. Delegacija je morala, ko so se stvari tako nepričakovano na slabo obrnile, vprašati vlado, predno je podpisala. Ker se to ni zgodilo, je najbolje, da se vpraša narod, odnosno njega predstavitelje. Pogodba naj se predloži v ratifikacijo parlamenta.

O predlogu ministra Kukovca se je razvila živahna debata. Ministrski predsednik Vesnić je poudarjal, da je treba izvršiti ratifkacijo čim preje. Izvrši jo naj ministrski svet takoj.

Na zahtevo ministra Kukovca je bilo sklepanje odloženo. Drju Korošcu je bil iz same seje poslan nujen brzojavni poziv, da se takoj vrne v Belgrad.

Prihodnja seja ministrskega sveta bo jutri popoldne. Že v tej seji naj pade odločitev o ratifikaciji.

Člani kabineta so razpravljali o konsekvencah, ki jih potegnejo imeti oni ministri, kateri bi odklonili podpis ratifikaciji.

V političnih krogih vlada veliko vznemirjenje. Splošno se sodi, da bo vlada navzlic eventualni krizi, ki bi mogla nastati, pogodbo ratificirala češ, da predomra splošni državni interes vse druge ozire in vse proteste srca in narodne zavesti.

Dr. Korošec kot ministrski predsednik

»Jutro« prinaša naslednje poročilo: Čim so se čule prve vesti iz S. Margherite, je vsa javnost razburjeno vpraševal v Belgradu, ali je istina, kar poročajo Italijani. Ker je gosp. Vesnića slučajno nadomeščal gosp. Korošec, so ta vprašanja letela predvsem na njega. Korošec je izjavljal, da ne ve nič, ker niso došle nobene informacije. Odlagal je sklicanje ministrskega sveta. Ko se je čulo, da hoče delegacija podpisati, dasi nima pooblastila, da koncedira Snežnik, je načelstvo JDS z nujno depešo zahtevalo od predsednika ministrskega sveta (ki ga je slučajno zastopal gosp. Korošec), da naj delegaciji ukaže, da mora poročati in da ne sme prej podpisati, dokler nima sklepa ministrskega sveta. Ta pa naj pred sklepanjem zasliši vsaj klubove načelnike in skliče narodno predstavništvo. Z ozirom na pasivno držanje predsedstva ministrskega sveta je brzojavka opozarjala na silno odgovornost, ki zadene državnika, ki ta trenotek stoji na čelu države. Na to brzojavko je JDS sprejela danes osledečo depešo:

»BELGRAD, 15. novembra ob 17. uri: Ko je došao Vaš telegram, već je po ovdašnjih izveštajih podpisan i sporazum i savez. O ratifikaciji zaključivat će ministrski savet kad se vrati delegacija. Da nameravate prebaciti odgovornost lično na moju osobu je stranačka drzkost tim više, čim ima Vaša stranka u vladi i u delegaciji svoje zastupnike. Br. 5267 zast. min. saveta dr. Korošec.«

Užaljenost dr. Korošca je zares otročja, kajti brzojavilo se ni na njega kot strankarja, ampak kot zastopnika ministrskega predsednika. Kot tak je znal že dva dni prej, da je Vesnić kontradiral Snežnik. Vkljub temu je odlašal s sejo in delegaciji ni poslal nobenega opomina, da ne sme prekoračiti pooblastila. Tudi izgovor, da ni bilo informacij, se izkažuje kot neresničen, kajti delegacija trdi, da je vsakih par ur pošiljala poročila v Belgrad. Ali je dr. Korošec čital ta poročila ali ne, nam ni znano, pač pa vemo, da je bil popolnoma pasiven in je vrhu tega, čim je slišal, da je delegacija odpotovala iz S. Margherite, odpotoval sam iz Belgrada, kamor se do danes še ni vrnil. Vsakdo je znal, da bode že v ponedeljek odločujoča seja ministrskega sveta. Korošec pa je odšel baje na agitacijsko potovanje nekam na Štajersko. Do tega trenotka nismo niti en hip opazovali žalostnega izida na zapadni meji z očmi plemenskih ali strankarskih politikov. Priznavamo, da smo bili gotovi, da bomo nastopali popolnoma složno. Sedaj pa, ko je na odločilni dan ubežal gosp. Korošec iz Belgrada, moramo to postopanje javno obsoditi. Vendar zopet ne s strankarskega, ampak z obče narodnega stališča, katero trpi radi nekorektnega ponašanja načelnika SLS.

Zakonski načrt za aneksijo predložen zbornici

RIM, 16 (S.) Besedilo zakonskega načrta za ratifikacijo in izvršitev rapallske pogodbe se glasi:

Čl. 1. Odobrena je tu priložena pogodba, sklenjena med kraljevino Italijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev dne 12. novembra 1920. v Rapallu; kraljeva vlada je pooblaščena skrbeti za popolno in celo izvršitev omenjene pogodbe.

Čl. 2. Ozemlja, ki so bila prisojena Italiji s pogodbo, o kateri govori prejšnji člen, tvorijo završni del kraljevine Italije.

Čl. 3. Kraljeva vlada je pooblaščena objaviti v anektiranih ozemljih štatut in druge zakone kraljevine in izdati potrebne določbe, da se spravijo v soglasje z zakonodajo, ki je v veljavi v teh pokrajinah, in posebej z njihovimi deželnimi in občinskimi avtonomijami.

Zakonskemu načrtu je dodano poročilo, v katerem izraža vlada svoje zadovoljstvo nad doseženim uspehom in priporoča zbornici, naj spreime zakonski načrt glede izvršitve rapallske pogodbe.

Gospodarski odnošaji med Jugoslavijo in Italijo

Smernice za trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Italijo

S. MARGHERITA, 13. (S.) Tekom pogajanj med obema delegacjiama so se bile v načelu določile tudi glavne poteze za gospodarsko konferenco, ki bi se morala držati med Italijo in Jugoslavijo. Da se ta namen doseže, skleniti bi se morala trgovinska pogodba, ki bi računala z italijanskimi industrijskimi proizvodi, ki bi se mogli ugodno uvažati v Jugoslavijo, in s poljskimi pridelki, ki bi se mogli uvažati iz Jugoslavije v Italijo, in železniška pogodba, katera bi pospeševala zidanje železnice, ki bi posredovala blagovni promet med jadranskim in Črnim morjem čez Jugoslavijo, in h katere tehničnemu in financijelnemu vzdrževanju bi imeli prispevati obe državi. Dalje bi se morali skleniti posebni dogovori, kateri bi, upoštevajoč potrebo trgov, zajamčili Jugoslaviji čim izdatnejše financijelne in tehnične prispevke z italijanske strani za izkoriščanje premoogvnih leg in drugih rudokopov kraljevine Jugoslavije, konečno mora priti do preureditve odnošajev, ki obstojajo med vladami, katerih naslednica je kraljevina Jugoslavija, in javnimi in zasebnimi italijanskimi podjetji, in do sistemizacije prometa, pri katerem je poglavitno udeležena tržaška luka.

Belgrajski tisk o v Jugoslaviji investiranem italijanskem kapitalu

BELGRAD, 13. (S.) Z ozirom na trgovinski sporazum z Italijo povdarjajo tukajšnji listi, da je italijanski kapital že izdatno udeležen pri jugoslovenskih podjetjih. Tozadevno našteva tisk jeseniške, dobravške in javorniške plavže, velike padce reke Krke in Almine (?), tvornice karbida v Spljetu in Šibeniku, premogovnike gore Promina (?), tvornice cementa v Spljetu, lesno industrijo v Bosni in Hercegovini, pri katerih podjetjih so vseskozi soudeleženi Italijani. Isti listi omenjajo tudi italijanski kapital, ki je investiran v Črngori v barski luki, v železnicah in v plovbi na skaderskem jezeru, in zaključujejo, da industrijelno bogata Italija lahko sklepa koristne kupčije z Jugoslavijo, katera nima industrije, je pa bogata na poljskih pridelkih, na katerih je Italija revna.

Sestanek med D'Annunzijem in Millom

REKA, 16. Včeraj je izdalo reško poveljništvo tole poročilo o sestanku, ki ga je imel D'Annunzio z admiralom Millom: Danes sta odpotovala komandant D'Annunzio in admiral Millo prvi z Reke drugi iz Zadra, vsak na svoji torpedovki ter sta se srečala na visokem morju med Rabom in Pagom. Pogovor, na katerem se je razpravljalo o sedanjem političnem položaju, je bil zelo prisrčen in je trajal črez tri ure. Po sestanku sta se povrnila komandant in admiral vsak na svoje mesto.

REKA, 16. O predmetu pogovora, ki sta ga imela D'Annunzio in Millo na širokem morju, so prispele še sledeče vesti: D'Annunzio je sporočil admiralu Millu svoj namen izkrcati se v Šibeniku in zasesti Dalmacijo. Admiral Millo se že v samem začetku ni strinjal z D'Annunzijevimi načrti ter mu je dokazoval, da bi bilo vsako nadaljnje zasedanje velika politična napaka. Vsled razburjenosti, ki vlada med razočaranim prebivalstvom Jugoslavije je gotovo, da jugoslovenska ustavodajna skupščina ne bo ratificirala rapallske pogodbe. Še le tedaj nastopi pravi hip za izvršitev D'Annunzijevih načrtov. Dalje je Millo naglašal, da bi nameravane operacije znale zelo nepovoljno vplivati tudi na notranji položaj v Italiji.

Millova izvajanja so imela uspeh in zatrjuje se, da mu je D'Annunzio obljubil, da ne zasede za sedaj nobenega novega kraja.

Bolgarska za vestno izvršitev mirovnih pogojev

SOFIJA, 15. Trgovinski minister je podal zastopnikom bolgarskega časopisja naslednje izjave: Bolgarska vlada ne preneha dajati dokazov svoje želje za vestno izpolnitev vseh pogojev, katere ji nalaga neuillyska pogodba. Tako predvideva danes proračun vojnega ministrstva skrčitev bolgarskih stalnih kadrov, ki jo predpisuje mirovna pogodba; za sedaj bo moralo veliko število častnikov zapustiti vojsko. Za izboljšanje takega položaja je sklenila vlada ustanoviti posebne tečaje, v katerih se bo poučevala zgodovina, pedagogika in matematika, da se častniki, ki so zapustili vojaško službo, lahko pripravijo za druge javne službe in predvsem za poučevanje. Finančna politika skuša prepričati prebivalstvo o potrebi sorazmernega progresivnega dohodninskega davka, katerega namen je ta, da se odpravijo indirektni davki, ki so zapadli. Obvezno delo se vrši normalno; prebivalstvo dela redno pri popravljanju cest in pri zgradbi železnic, šol in vodnjakov.

Popoln poraz Venizelosove politike na Grškem

Venizelosova lista v nevarnosti

ATENE, 15. Novi izidi volitev na deželi potrjujejo zmago opozicije. V Atiki je uspeh Venizelosove liste v nevarnosti. Kakor pišejo listi Venizelosove stranke, bo v novi zbornici imela vlada še vedno šibko večino. Opozicijska glasila pa zatrjujejo, da si bodo konštantinovci priborili 250 sedežev od 368. Nekateri ministri niso bili na novo izvoljeni.

Velikanska zmaga opozicije pri volitvah

ATENE, 16. Po Zadnjih izidih volitev dobijo venizelisti 118 poslancev proti 350 poslancem opozicije. Venizelos in njegovi ministri, razen dveh, niso bili izvoljeni niti v Macedoniji niti v stari Grčiji. Razen v Epiru in po otokih ni bil izvoljen nikjer noben venizelist. Izidi volitev so uničili vsa predvidevanja in so izzvali začudenje v vladnih krogih kakor v krogih opozicije. Ti poslednji niso pričakovali tako velikega uspeha, posebno ne v Atiki in v Macedoniji. Listi pravijo, da pojde Venizelos v inozemstvo. On svetuje liberalcem, naj sprejmejo odločitev ljudske sodbe. Javlja se, da so prvaki opozicije sklenili, da bodo predlagali regentu, naj poveri ministrsko predsedništvo Rallisu. Ker pa je Rallis odklonil, se misli sedaj na Gunarisa.

Grozeča vladna kriza na Grškem radi izida volitev

ATENE, 15. Vsled izida volitev, ki ne odgovarja pričakovanjem vlade, se je kabinet odločil, da poda svojo demisijo v roke regenta, kateri je imel pogovor z Rhalisom. Borza je zaprta.

Tudi v Angliji se misli na obvezno delo

LONDON, 16. Angleška vlada zadeva ob velike težkoče pri poljedelski skupini v zbornici glede sprejema zakonskega načrta, ki daja vladi oblast, da prisili lastnike zemljišč, naj obdelujejo primerno svojo zemljo, in ki v zameno jamči obdelovalcem sorazmerno prodajno ceno poljskih pridelkov. Snoči je Lloyd George vzdrževal načelo jamstva in potrebe kontrole s strani vlade. Rekel je, da so vojne izkušnje, ki so privedle vlado do sklepa, da predloži ta bill, ki ima namen povečati produkcijo najnujnejših živil v času vojne. Gre za to — je rekel Lloyd George — da se poveča obdelana površina, in zaradi tega mora dati zbornica vladi vso moč, da prisili v slučaju potrebe lastnike k obdelovanju zemlje na način, da dá lesta primerno množino pridelkov. Z druge strani leži tudi v interesu skupnosti, da se vzpodbuja večje število ljudi k obdelovanju zemlje.

Ogrska vlada ponudila ostavko

BUDIMPEŠTA, 15. Ministrski predsednik Teleki je sporočil v narodni skupščini, da je kabinet predložil ostavko, katere pa gubernator ni sprejel.

Diplomatski odnošaji med severnimi državami in Madžarsko

BUDIMPEŠTA, 15. Neko poročilo korespondenčnega urada pravi, da so švedska, danska in norveška vlada izjavile, da so pripravljene vzpostaviti diplomatske odnošaje z Madžarsko, tudi že pred ratifikacijo mirovne pogodbe. Madžarska vlada je izrazila omenjenim vladam svoje dopadenje nad takim ukrepom in svojo hvaležnost za to, da so poslale omenjene vlade madžarske vojne ujetnike nazaj v domovino.

Vrangel zapustil rusko ozemlje

Sebastopolj izpraznjen, toda ni bil še zavzet

LONDON, 16. Glasom neke zrakojavke iz Moskve z dne 15. t. m. so rdeče čete zasedle Sinferopolj ter so vdrle na Krim po zavzetju Teodorova. Zrakojavka dostavlja, da se rdeče čete nahajajo nedaleč od Sebastopolja in Kerča.

PARIZ, 16. Iz Carigrada javljajo z dne 15. t. m.: General Vrangel je odpotoval iz Sebastopola na vojni ladji »Kornilov«. Izpraznitev Sebastopolja je končana. Križarka »Waldeck-Rousseau« je odplula zadnja.

Anglija zanika vesti o blokiranju ruske obale

LONDON, 15. Neki listi so prinesli vest iz Carigrada o blokadi Črnega morja z angleške strani. Reuterjeva agencija pravi o tej stvari, da je glasom obvestil iz admiralata angleškemu pomorskemu poveljništvu naloženo, naj samo vrši navadno policijsko službo.

Poziv rdečega poveljstva na generala Vrangela

BEROLIN, 13. (Zakasnelo.) Iz Moskve poročajo, da je načelnik rdeče armade na jugu poslal generalu Vrangelu zrakojavko, s katero ga poziva, naj preneha nemudoma s sovražnostmi obljubljajoč mu v tem slučaju popolno amnestijo.

Nove vojne na obzorju

RIGA, 16. Ruski poslanik Ganecki je predal lotvinski vladi ostro in neosnovano Čičerinovo noto o domnevnem nabiranju vojakov za Vrangelovo vojsko. 55 socijalističnih poslancev je hotelo izzvati vlado v narodni skupščini povodom tega vprašanja. Minister za notranje stvari Berg in minister zunanjih stvari Mejerovič sta podala natančne izjave in dokazala, da takega nbiranja vojakov ni. Narodna skupščina je odklonila dnevni red socijalistov. Lotvinski listi povdarjajo vladin uspeh ter pripominjajo, da odgovarja manever socijalistov zadnjim Leninovim izjavam, v katerih je napovedoval novo vojno proti Poljski po uničenju Vrangelove vojske. Sovjetska vlada, pravijo listi, ne bi mogla živeti v sedanjem hipu, ako ne bi vzdrževala stalnih sporov v baltiških pokrajinah.

Riga za priznanje lotvinske neodvisnosti

RIGA, 15. Finska vlada je poslala Poljski noto, v kateri jo prosi, naj naznani, kedaj prizna Poljska de jure Lotvinsko, ker želi Finska napraviti to obenem s Poljsko.

Poljska zbira vojaštvo ob nemški meji

BEROLIN, 15. Wolffov urad doznava iz Beuthena: Glasom vesti iz verodostojnega vira se nahaja na gornješlezijski fronti sedem poljskih divizij; druge močne skupine poljskih čet so koncentrirane pri Sosnovicah. Nekoliko poljskih čet se nahaja tudi v krakovski okolici.

Velenmško monarhistično gibanje

PARIZ, 15. (S.) Poročevalec lista »Petit Parisien« pošilja podrobnosti o politiki stremeči po vspostavitvi starega položaja, katero uganjajo nemški reakcijonarci, in razlaga, da so preložili reakcijonarci po neuspehu državnega prevrata Kappovega središče svojih rovarenj na Bavarsko, kjer so skovali nov načrt, ki se naslanja na monarhistiške in velenemške elemente na Pruskem, Bavarskem, v Avstriji in Ogrski, in na nekatere ruske elemente, zlasti na generala Viskupanskega, ki je stal v stiku z Nemci v Rusiji in z ruskimi reakcijonarci. Polkovnik Bauer, zaupni prijatelj Ludendorfov, je prepotoval Avstrijo in Ogrsko, da organizira zaroto. Pri tem so ga podpirali stotnik Ehrhardt in številni drugi prijatelji, kateri se skrivajo pod krivim imenom in snujejo zarote v Monakovem, na Dunaju in v Budimpešti. Poročevalec je izvedel za mnogo tajnih listin, v katerih je govor o atentatu na entento, o priključitvi Avstrije k Nemčiji, o rusko-nemški zvezi in o razdelitvi Poljske. Dostavlja, da so te listine vsepovsod raztresene in zaslužijo nekoliko pažnje. Vendar vlada nesoglasja med reakcijonarci, med katerimi uživa Ludendorf skromen ugled.

Mejna komisija na Tirolskem

BRENNER, 15. Z udeležitvijo gubernatorja Credara se je zbrala danes komisija za začrtanje mej, da se reši vprašanje glede mjahnega dela ozemlja, ki je še v sporu.

Izid volitev na Saksonskem

BEROLIN, 14. Končnoveljavni izidi volitev na Saksonskem so sledeči: Nacijonalisti 21, ljudska stranka 8, demokratska 7, večinski socijalisti 27, levi neodvisni socijalisti 2, desni neodvisni socijalisti 13, komunisti 3; nacijonalisti so dobili 427.000 glasov in ljudska stranka 379.000 proti 568.000 glasovom, ki so jih dobili večinski socijalisti in 345.000, ki so jih dobili neodvisni.

Konec shoda katoliških znanstvenih organizacij

PARIZ, 15. Zborovanje prve konference mednarodne katoliške znanstvene zveze se je zaključilo. Le Faren, profesor štrasburškega vseučilišča je prečital svoje poročilo o moralnih temeljih mednarodnega prava in je trdil, da to pravo ne sloni na moči in interesu, temveč na moralnih načelih in na moralni in verski vrednosti človekovi. Po kratkem epilogu k delu konference so izjavili italijanski, poljski, čilenski, švicarski in bolgarski zastopniki, da se strinjajo z idejami francoskih zastopnikov. Shod je bil bil razpuščen, ko se je še določilo, da se bo pretresalo na prihodnjem shodu sledeče vprašanje: Krščanska načela v pravu, zakoni in ideje, ki so dale življenje Zvezi narodov in v koliko se ujemajo s krščansko civilizacijo.

Izjave nemškega ministra Simonsa o odnošajih z zavezniki

BEROLIN, 16. Državni kancelar Fehrenbach in minister za vnanje zadeve Simons, ki se sedaj nahajata v porenski provinci, sta imela včeraj pogovor v Düsseldorfu. Ko je Simons končal govoriti o vplivu, ki ga ima dogovor o premogu v Spa na nemško industrijo, je zatrdil, da bo Nemčiji nemogoče pomnožiti produkcijo, dokler se ne osvobodi dvojne teže, gospodarske in moralne, ki jo sedaj tlači. Kar nas najbolj teži — je rekel govornik — je predvsem negotovost gledè obvez, ki jih moramo izpolniti, gledè možnoti za njihovo izpolnitev in končno trajna grožnja vpada v ozemlja, ki še niso zasedena. Smatra se, da se bodo o teh vprašanjih vršili v Bruselju pogovori med izvedenci iz vseh prizadetih držav. V Bruselju bo treba v prvi vrsti določiti sledeče tri premise: 1.) Ne sme se še nadalje ubivati gospodarski organizem v Nemčiji, kateri se torej ne sme odvzeti Gornja Slezija; 2.) ne sme se nam nadalje ovirati, da bi se udeležili svetovnega prometa; 3.) treba je skrčiti ogromne izdatke za zasedbo. Govoreč nato o grožnji zasedbe ruhrske kotline je naglašal von Simons, da je dal nemški odposlanec v Spa napisati v zapisnik, da ne priznava mogočo grožnjo kot sredstvo za to, da bi se Nemčija obvezala h karšnisibodi akciji, in da ima nemška vlada pravico smatrati nov vpad na nemško ozemlje kot kršitev svoje suverenitete in sicer kot sovražni čin. Razen tega sprejema Nemčija v zadevi razorožitve tako množino obvez, da je vsaka vojaška nevarnost z njene strani izključena. Naloga Nemčije bo predvsem ta, da se navdahne z idejo sloge, ki je v resnici socijalna ideja sodelovanja toliko v notranjosti dežele kolikor v inozemstvu.

Prva seja občnega zbora Zveze narodov.

ŽENEVA, 14. Prispeli so vsi inozemski odposlanci. Vse verske skupine raznih veroizpovedi so danes obhajale svečane službe za Zvezo narodov, službe, katerim so prisostvovala razna odposlanstva in diplomatski zbor. Popoldne se je sestal svet Zveze narodov, ki se je bavil predvsem z imenovanjem mednarodne finančno-gopodarske komisije; nato sta bila zaslišana Paderewski in župan mesta Gdanskega radi vprašanja o proglasitvi Gdanskega za prosto mesto. Svet je potem proučil spor z Litvinsko in začel zopet razpravo gledè mandatov, katera se je bila odgodila v Bruselju vsled stališča, ki ga je bil zavzel Tittoni nasproti Balfourjevemu predlogu, po katerem naj bi dobile pooblaščene vlasti pravico do glasovanja v komisiji v zadevah, ki jih interesirajo. Fisher, ki nadomešča bolnega Balfourja, je izjavil, da prekliče predlog in da pristopi Tittonijevemu stališču. Tittoni je izjavil, da je zadovoljen, nakar je svet enoglasno odobril vse predloge, ki so bili stavljeni v Bruselju.

Zastopniki na kontrolni komisiji Zveze narodov.

VARŠAVA, 14. (Zakasnelo). Kontrolna komisija Zveze narodov, kateri predseduje francoski zastopnik polkovnik Chardigny, je odpotovala s posebnim vlakom črez Vilno v Kovno. Italijo zastopa polkovnik Bergar, Japonsko stotnik Yamavaki, Anglijo pa major Ksanam. Poljsko vrhovno poveljstvo je poverilo nalogo, spremljati komisijo poročniku Lubienskemu iz ministrstva za vnanje zadeve in tajniku poslaništva Gwiazdowskemu.

Družba za množitev zvez med Čehoslavijo in Italijo.

PRAGA, 15. Družbe za množitev vzajemnih zvez Čehoslavijo in Italijo je imela svojo ustavno skupščino, katere so se udeležile odlične osebe, posebno iz političnih, umetniških in znanstvenih krogov. Prisotni so bili tudi baron Bordonaro, italijanski pooblaščenec in italijanska vojaška misija. Skupščina je izvolila za predsednika dr. Boreckyja, ravnatelja vseučiliške biblijoteke.

V slovenski družini slovenski jezik!!

Domače vesti

Ne tako — rojaki! Prejeli smo: Ves svet je danes v nekakem mrzličnem razburjenju. Vsi evropski narodi — da ne govorimo o drugih delih sveta — so nezadovoljni. Slovenci imamo tudi svoje vzroke za nezadovoljstvo in razburjenje. Mnogi upi in nade so za enkrat pokopane in vsega tega je kriva — ugenite, kdo? — »Edinost«!! Nekateri naši ljudje kar mahajo na desno in levo brez ozira na stvari in osebe. Prodali so nas — je slišati tu in tam. »Edinost« da je še lani vedela, da nas prodajo in nas je le varala! Tako govore mnoge naše preproste ženice **obeh spolov!** Mi jim ne štejemo tega zabavljanja v smrtni greh, ker vemo, da človek v jezi in žalosti ni posebno izbirčen v izrazih. Želimo pa in prosimo, naj se naše dobro ljudstvo umiri in naj potrpi vsaj toliko časa z zabavljanjem, da izve prave vzroke, radi katerih je prišlo do vspeha, tako nepovoljnega, za naš narod. Mi smo prepričani, da tu ni bilo od jugoslovenske strani — izdajalcev. — Ker pride vsa zadeva še v dva parlamenta in se gotovo natanko pojasni vse, je boljše, da počakamo z rekriminacijami. S tem, da se napadajo osebe in stvari — ni nič pomagano; pač pa ubijajo s tem same sebe, mesto da bi delali obratno!

Vse, vse se je storilo — kar je bilo možno pri danih razmerah, da se reši čimveč našega naroda Jugoslaviji. Zakaj se to ni posrečilo in kdo je temu kriv, izvemo gotovo, če ne prej, pa gotovo tedaj, ko bodo v Belgradu govorili narodni zastopniki. — Do tedaj ohranjajmo mirno kri, ali vsaj brzdajmo svoje razburjenje!

Nekateri našinci trde, da je bila tu kupčija in da smo bili sramotno prodani. Seveda je bila kupčija! Ali ta kupčija se je v resnici dovršila že na začetku leta 1915. Pogodili so se lepo med seboj — ne da bi kaj vprašali prizadete narode! Srbom pa ne gre v tem slučaju nikako očitanje, ker oni niso podpisali tozadevne kupo-prodaje. Pri konečni odločitvi bi bili morda uspeli in rešili še marsikaj, **ko bi doma imeli zaslombo vseh svojih državljanov!** Mesto zaslombe pa so imeli celo vrsto prekucuških zarotnikov, ki so na vseh koncih in krajih gledali, kako bi se laglje dokobacali do kakega — korita!!!

Sloga jači, nesloga tlači! In tako smo mi Slovenci žrtve dveh mogočnih velesil Francije in Anglije, in pa — kar je najžalostnejše, žrtve svojih — bratov!

Tako stoje stvari! »Edinost« pa nima pri tem najmanjše krivde, ker ona je vedno in vselej vršila svojo narodno časnikarsko dolžnost! Pomirite se torej in mislite, da z zabavljanjem ali celo z izseljevanjem ne koristite ne sebi in še manje skupni narodni stvari. Boli vas in boli nas vseh, ali čas celi rane! Naši sosedje nam obetajo vse možne dobrote. Mi jim ne moremo verjeti, osobito po tem, ko so nam uničili skoraj vse naše kulturne ustanove. Morda pa vendar ne bo tako hudo, kakor mislimo in kakor je bilo v teh dveh prvih letih?! Sloge in le sloge treba in pa živahnega delovanja na vseh koncih in krajih; jadikovanje naj preneha!

Gr — Etarski II.

(Pripomba uredništva. Obdolžitve, ki jih omenja dopisnik, in so nam sporočili o njih tudi že drugi, bi nas puščale ledeno hladne, ker odgovorni činitelji tržaški imajo varen ščit: čisto vest in — čiste roke! Zato jih blato iz kaluže sumničenja in klevete ne morejo doseči. Blato pada nazaj na tistega, ki ga meče. Zato tudi ne bi reagirali niti z besedico, ako ne bi vedeli, kake posledice bi moglo imeti to blazno otepanje za stvar naroda, za bodoče neizogibno potrebno delo! To besnenje more ubiti ljudi slabeje duševne konstitucije in pa veselje do dela pri tistih, ki so pripravljeni za delo! Neradi, ali ne moremo drugače, nego da ugotovimo: ko so drugi vršili in vrše težko delo, včasih do poznih nočnih ur — delo, ki ne zveni o njem noben javen zvon — pa mnogokateri, ki sedaj najglasneje sumniči, vrši svoje delo — v gostilni. Menda hočejo ti Katoni tudi nadalje reševati narod! Naj le! Pride že čas, ki pokaže, kdo je vršil koristnejše delo in kdo je bil boljši jugoslovenski radikalec!)

Kako so italijansko-jugoslovenski sporazum — proslavili! Glas o italijansko-jugoslovenskem sporazumu je dal nekaterim modrim glavam v Pazinu povoda za najidealnejšo proslavo tega velikega dogodka. Demonstranti! — pardon: manifestanti so šli po mestu kričaje: Abasso i schiavi! Abasso l'avv. Trinajstić, Kurelić itd., in med potjo so razbijali stekla na hišah nekaterih naših ljudi. Posebno pa čujemo, da so šli kričači pred hišo dra Kurelića, kjer so mu proslavili čast z nečuvenimi grožnjami!!... Vidite, kako lepo zadobiva razmaha ideja — sporazuma med Italijani in Jugoslovani!

Pravica zmaguje! Vlč. g. Janko je vsekako med najpriljubljenejšimi duhovniki na Poreščini. Na svojedobnem službovanju v Puli neposredno pred vojno je povsodi nahajal samo zadovoljstvo in pohvalo. Tako je bilo tudi po njegovem premeščenju v rosini mu kraj — Sv. Lovreč pazenatički. Ljudstvo ga je zelo vzljubilo in ljubilo. No, to ni bilo prav njegovim nasprotnikom; zato so dvignili proti njemu motiko in rovnico: očrnili so ga pred oblastmi in obtožili radi pretvezne jugoslovenske propagande, ki da jo vodi v poreškem okraju. Posledica te denuncijacije je bila ta, da je bil gospod Janko dne 21. julija t. l. po nedolžnem aretiran in odveden v zapor v Poreč. Črez nekoliko časa so ga odvedli v Rovinj, a potem, uklenjenega v Trst, kjer je bil zaprt v ulici Tigor, dokler ga niso zopet odvedli v zapore v Koper. Sedaj so ga pa izpustili na svobodo!

Ma ucta — pane »Piccolo«! »Un caso inaudito di brigantaggio in Jugoslavia«. Pod tem naslovom je priobčil dne 12. t. m. večerni »Piccolo« v svojem izdanju ob 18. uri, dolgo klobaso, datirano: Zagreb, 1. novembra zjutraj. Ta klobasa je ekstrakt vseh divjih povesti iz Wild-Westa, kar so jih napisali Verne, Salgari, Karl May in sto drugih, in kar jih je prosto po Karlu May-u »preplankal« naš dični someščan, Ugo Mioni. Ko sem klobaso prečital do konca, sem se kar čudil, da nisem našel v njej imena Winston, ali Old Shatterhand, ali Bauhantau t. j. Škiljasti Maček, krvoločni glavar vseh Sioux-Indijancev. Pač pa sem našel v omenjeni klobasi (I. stran, 3 kolona, 60. vrstica od spodaj), da so se vaš opisani divji čini odigrali »sotto il commando del noto brigante Pane Poznan« (pod poveljstvom znanega razbojnika Pane Poznan-a). Na, servus »Piccolo!« Ta tvoj »znani« brigant je »pa nepoznani!« Čuvaj se Zagrebčanov, dragi »Piccolo!« To so zelo hudomušni ljudje. V svojih toplih kavarnah si izmišljajo take, da jim vroča glava tvojega korespondenta, v kateri strašijo različni Rinaldini, Musolini in De Lucca, ni kos. Kakor gladen pes se lotuješ vsake oglozane kosti, ki je priletela od jugoslovenske mize; no, takrat so ti zagrebški fejaki bacili le — kos lesu. Le tako naprej, ljubi »Piccolo!« Na ta način se sporazumemo sijajno. Čestitam ti na tvojih inteligentnih čitateljih, ki jim lahko predstavljaš svoje »znane, pa nepoznane« — brigante. Uči se jugoslovenskega jezika, brumna duša, in potem se ti ne pripeti več kaj takega! Spoznaš, da rabimo mi besedo »Pane« samo tedaj, ko pozdravljamo brate Čehe z njihovim »Ma ucta, pane!« Le hitro na delo! Vsaj toliko moraš poznati naš jezik, kolikor ga pozna eden najinteligentnejših delov tvojega čitateljstva: — branjevke na trgu Ponterosso. Pisati hočeš o Jugoslovenih, njihov jezik ti je »pa nepoznan«. Ma ucta, pane »Piccolo!«

Iz Sv. Ivana. V »Edinosti« od prejšnjega torka se je oglasil nekdo, ki je povedal, da se pri Sv. Ivanu sicer gibljejo, a ne deluje v taki meri, kakor je bilo prič.akovati po mnogih obljubah. To je bridka resnica. Posebno umestna so bila izvajanja, nanašajoča se na mladino. Na občnem zboru je pokazala navdušenje, po katerem bi bil sodil vsakdo, ki ni videl in ni doživel sličnih pojavov, da se društvo »Sokol« povspne na nekdanjo višino. Žal pa, do tega ni prišlo, ker navdušenim besedam in načrtom niso sledila premišljena dejanja. Ostalo je, kakor skoro vedno, pri samih besedah. Napravil se je tupatam kak poizkus, da bi se telovadba spravila v pravi tir, a dosedaj je to uspelo le deloma. Pred nekolikim časom so prenesli orodje tržaške župe v svetoivansko telovadnico; s tem se je skromno naše orodje izpopolnilo za nedoločen čas. Izrabiti je torej priliko in začeti resno delovati na to, da se poveča število telovadcev in telvadkinj in naraščaja. Treba začeti a pravo sokolsko vzgojo. Ob tej priliki mi je tudi pripomniti, da bi moral vladati v telovadnici večji red in bi morali vsi strogo paziti nanj. Poleg telovadbe pa bi morali nuditi članom tudi razvedrila in zabave, ki je vsi tako zelo pogrešamo. V tem smislu se je v zádnjem času nekaj započelo — snuje se namreč pevski zbor. — Priglasilo se je menda prav lepo število pevcev in pevk, treba torej hitro začeti z vajami, posebno še, če pomislimo, da trka zima na duri ter da se nimajo ljudje kje shajati. — Sploh se opaža, da se pri naših društvih vse preveč govori in rešuje v sejah, ko pa je treba sklepe izvajati, tedaj ni navadno nikogar, ki bi to prevzel. Tako se tudi zbiranje zbora preveč na dolgo vleče. Naj mi bo dovoljeno še vprašanje, kje tiči vzrok, da se ni začelo še z dramatičnimi predstavami? Lani, ko nismo imeli skoro ničesar na razpolago, je bilo igranje oteŽkočeno ter ni bilo tako zelo potrebno kot letos, ko nimamo več gledališča, so se v tem času dajale raznovrstne dramatične predstave. Letos pa, ko je izpopolnjena garderoba in imamo na izbero igre, se ni še sploh ničesar ukrenilo in pripravilo za igranje. Merodajne osebe naj se zganejo že enkrat!

Svetoivančan.

»Glasbena Matica«. Jutri (v četrtek) ob 19. in pol je odborova seja.

Uradne vesti

Odgoditev reforme dohodninskega davka. Agencija Stefani javlja, da je »Gazzetta Ufficiale« objavila odlok, s katerim se uveljavljanje reforme dohodninskega davka in pokrajinskih doklad, ki je bila zauzana z odlokom od 24. nov. 1919. št. 2162 in ki bi na podlagi istega odloka bila imela stopiti v veljavo s 1. januarjem 1921., — odlaga do 1. januarja 1922.

Iz tržaškega življenja

Aretacija. Včeraj so aretirali policijski agenti delavca Alojza Resa, doma iz Mantove. Omenjeni Res ima na vesti veliko tatvino, za katero se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

»Pošteni možakarji«. Trgovec Alojz Canova, lastnik skladišča salam na trgu Goldoni št. 10, je imel v službi nekaj »možakarjev«, katerim ni mnogo zaupal. Pred par dnevi je ugotovil, da mu je zmanjkalo iz skladišča za 10.000 lir denarja. Tatvino je naznanil kvesturi. Policijski agenti so se takoj podali na lice mesta in začeli preiskovati tatvino. Vsi sledovi so kazali, da so morali tatovi biti zelo znani v skladišču. Canova je mimogrede povedal agentom, da ima v službi »možakarje«, ki jim nič kaj ne zaupa, kajti kolikorkolikrat je prišel Canova v skladišče, vedno so imeli ti »možakarji« polne usta »mortadele«. Varnostni organi so takoj začeli sumiti na te njegove uslužbence in so slednjič aretirali Ivana C., stanujočega v ulici Sapone št. 5 in Egidija Ubani, bivajočega v ulici del Gelsi št. 10. Odvedli so ju v zapor v ulico Coroneo, kjer bosta vsak dan dobila pol kilograma mortadele in dve tržaški bigi.

Črevljar Janez in njegove pravice. Pred enim mesecem je naznanil policiji tatvino črevljar Ivan Pecchiar, stanujoč v ulici Mezzini št. 22. Neznani tatovi so mu ponoči, ko je spal, odnesli za 700 lir raznega usnja in orodja. Včeraj se je posrečilo stražarjem aretirati Karola Kovača, ki je ukradel ubogemu črevljarju črevlje, smolo, usnje, kopita in dreto.

Ponesrečena tatvina. Včeraj ponoči so udrli neznani tatovi v urade humorističnega lista »Marameo«. Že so začeli vzdigovati pod ter na ta način hoteli priti v notranjost urada. Pri delu so bili moteni. Pobrali so svoja šila in kopita ter pobegnili.

Aretiran morilec. Včeraj popoldne so aretirali policijski agentje 26letnega Karola Calusa, rodom iz Artnise. Omenjeni Calusa je na sumu, da je izvršil leta 1918. umor nad nekim Antonom Serbolje.

Padla je stopnicah. Včeraj, okoli 1 uro popoldne, so pripeljali v mestno bolnico Marijo Bradas, 66 let staro, stanujočo v ulici Giulia št. 78. Ko je hotela včeraj zjutraj iti po vodo na bližnji vodnjak, je padla nesrečnica po stopnicah in zadobila težke poškodbe na levi nogi. V bolnici so jo sprejeli v X. oddelek.

Nepoštten sostanovalec. Pred par dnevi se je predstavil Marjann Chiuderju, bivajočemu v ulici dei Bacchi št. 3 neki Marjan Del-Tin, 24 let star ter ga prosil, da bi mu dal kako sobo v najem. Chiuder mu je napravil to uslugo ter ga sprejel v svoje stanovanje. Omenjeni Marijan Del-Tin je poplačal usmiljenega najemodajalca s tem, da mu je odnesel precej perila, par oblek v vrednosti 1200 lir. Chiuderju ni kazalo drugega, kot naznaniti nepoštenega sostanovalca primerni oblasti. Včeraj se je posrečilo aretirati policijskim agentom Del-Tina, ki so ga po zaslišanju na kvesturi odvedli ravno tako v meblovano sobo, toda brez divane in slik, namreč v ječo.

Predrzni žepar. Včeraj popoldne je neznan žepar okradel v električnem tramvaju Antona Goloba, stanujočega v ulici Galileo Galilei. Ko se je omenjeni Golob peljal domov, je neki poleg njega stoječi gospod videl, da ima lepo in debelo zlato verižico. V tramvaju je bilo veliko ljudi in veled tega velika gneča. V gneči je prišel Golob ob zlato verižico in zlato uro v skupni vrednosti 1000 lir. Tatvino je okradeni Golob takoj naznanil policiji.

Dopisi

Iz Gorice. Opozarjamo še enkrat na koncert »Pevskega in glasbenega društva« v Gorici, ki se bo vršil danes, dne 17. novembra, ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Central«. Med občinstvom je veliko zanimanje za ta koncert. Naval udeležencev obeta biti ogromen. Tako je prav! Slovenska, srbska in ruska pesem bo ta večer donela na naša ušesa in nas navduševala k ljubezni do svoje rodne zemlje in do naših bratov-soplemenjakov. S tem pokažemo tujcem, da znamo tudi mi — kakor oni — ljubiti svoj rod, svojo domovino, svojo pesem, in da naša kulturna izobrazba nič ne zaostaja za njihovo. Zato pa: Kdor le more, naj poseti ta koncert!

»Vipavsko-senožeška podružnica S. P. D.« priredi v nedeljo, dne 21. t. m., veselico na Razdrtem v dvoranah g. Filipa Kavčiča, s sodelovanjem »tamburaškega in moškega pevskega zbora« z Lozic. — Natančni spored in druge podrobnosti se objavijo v eni prih. št. »Edinosti«.

Iz Nabrežine. Na babčevi-mužljevi svatbi se je nabralo med svati 65 L za »Javno ljudsko knjižnico« v Nabrežini. Iskrena zahvala vsem!

Iz Naklega. Dne 8. novembra t. l. je pogorelo Štefanu Benčiču iz Varej 16, vse imetje na mobiljah, obleki, živežu in poslopju. Ker ima ponesrečenec sedmero glav živine in je brez vsakih sredstev, prosi usmiljena srca za milodare, ki naj se pošiljajo upravi našega lista.

Za tiskovni sklad „Edinosti"

Na nedeljskem izletu v Col pri Repentabru v gostilni Antona Guština naberačil J. Stojkovič 34 L. (Darovali so: Purič Josip 5 L, Stric sedmih žalosti 3 L; po 2 L: Sosič Valentin, Furlan Vikt., Guštin Josip, Rauber Franc, Bizjak Pepo, Guštin Anton, še eden in I. St.; po 1 L: Sosič Ivan, Brišček Ivan, Škabar Josip, Bizjak Valentin, Guštin Franc, Guštin M., Milič Alojz, Škabar Josip, Škabar Franjo in Škabar Anton).

Cotič Rudolf, Kamen 60, 5 L.

Lovre Kruh 5 L, Marija Šabec 5 L, Ivanka Kruh 2 L, Ivanka Šabec 5 L, Ante Mlakar 10 L, Veseli Tonček 10 L, Ivan, da ne bo Tončku enak 9 L, Ivanka doda še eno, da bosta enaka 1 L.

Dosedaj izkazanih L 23.938'44; v današnjem izkazu L 86'—. **Skupno L 24'024'44.**

!JUGOSLOVENI!

Zbirajte pridno za „TISKOVNI SKLAD EDINOSTI".

DAROVI

Za dijaka I. G.: Srebotnjak, Lokev 15 L; po 10 L: Medica, Mislej, Sever; po 5 L: Mlakar, Podlogar, Černe; po L 2'50: Keber in Kolman; po 2 L: Petelin, Završnik, Sonja, Zele, Milan, Stanko, Gržina A. in Gržina F. Josip Fon, Ajdovščina 10 L, oficijal Karis 10 L, kancelist Mahnič 10 L, kancelist Gruden 10 L, mama Grudnova 10 L. Dosedaj izkazanih L 420'30; v današnjem izkazu 121 L. **Skupno L 541'30.**

Za pogorelce Narodnega doma: Tisti, ki da tudi za Edinost 20 L, vrli gospodični Milka Slamič in Justina Volčič iz Črnič, sta nabrali v domači vasi 168 L; šolski otroci so dodali k temu še 10 L. Skupaj 178 L.

Za pogorelce v Jelšanah: Fran Birsa 10 L.

Borzna poročila.

Tečaji:

V Trstu, 16. novembra 1920.

Jadranska banka	465
Cosulich	480
Dalmatia	360
Gerolimich	1820
Libera Triestina	685
Lloyd	1980
Lussino	2200
Martinolich	330
Oceania	440
Premuda	500
Tripcovich	504
Ampelea	605
Cement Dalmatia	400
Cement Spalato	405
Krka	498

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, 16. novembra 1920.

Neprepečatene krone	6'50— 7'—
avstrijsko-nemške krone	5'50— 6'—
češkoslovenske krone	30'50— 31'—
dinarji	75'— 76'—
leji	40'— 40'50
marke	35'— 35'50
dolarji	28'50— 28'60
francoski franki	166'— 166'50
švicarski franki	435'— 440'—
angleški funti, papirnati	97'— 97'50
angleški funti, zlati	115'— 116'—
napoleoni	91'— 92'—

Švicarski tečaji.

ŽENEVA, 15. Lira 22'75, marka 7'62, avstr. kr. 1'77, angl. funt 22'08, franc. frank 37'75, dolar 6'5312.

MALI OGLASI

so računajo po 25 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotink beseda. Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo plača polovično ceno.

TRGOVINA na deželi sprejme učenca. Ponudbe na Štefan Baudaž, Podgrad — Istra. 562

DVE v samoti bivajoči mladi gospodični »Vijolica« in »Spominčica«, želita korepondence z mladim izobraženim gospodom. Ponudbe se pošljejo na poštno ležeče Štanjel na Krasu št. 999. (563

POROČNA SOBA, moderna, vzmeti in žimnice se prodajo v ulici Gatteri 23, I. nadstr. Kovačič. 565

MODISTKA ima klobuke iz žameta od 50 L naprej. Ulica XX. Settembre (prej Acquedotto) št. 85, I. 567

URARSKEGA POMOČNIKA, dobro izvežbanega, sprejme proti dobri plači Franc Keber, urar v Idriji. 568

GOSTILNA z koncesijo zraven večje postaje v Mariborskem okraju. Prostorna hiša z 4 stranskami, 2 lokala za gostilniško obrt, velika prostorna klet, tik postaje, 2 orala travnika za stavbene prostore. Cena K 400.000'—. 564

SLUŽKINJA, vešča kuhanja in vseh hišnih del, se išče za tri osebe. Plača in hrana dobra. Sette Fontane 23, zaloga vina. 557

PRODAM spalno sobo in novo kuhinjsko pohištvo. Sprejemam tudi naročila in popravila. Mizar, ulica Udine 28, vogal Torquato Tasso. 546

NEKAJ vagonov cementnega zareznega strešnika ima na razpolago tovarna cementnih izdelkov Bogdan Oblak v Logatcu. 543

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi kupci. Alberi Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 537

KUPUJEM srebrn denar po najvišjih cenah. Atojzij Povh, Piazza Garibaldi št. 3. 466

ZA KRONE, goldinarje, zlate plačam najvišje cene. Pertot, ulica S. Francesco št. 15, II. nadstr. 545

LEKARNA IN KEMIČNI LABORATORIJ V SEŽANI. Ribje olje prve vrste, kemično preizkušeno. — Sirup R. za šibke in malokrvne otroke. — Kroglice B. za malokrvne ženske. — Švedske kapljice. — Mazilo za garje. (specijaliteta.) — Praška mast. — Tinktura in obliž za kurja očesa. — Fluid za živino. — Vsakovrstna zdravila in specijaliteta za ljudi in živino vedno v zalogi. — Poštne pošiljatve. 434

KROJAČNICA Avgust Štular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 395

MODISTKA (prej ul. Alessandro Volta 2), naznanja, da se je preselila v ul. Cologna št. 13, I. nad., ter se priporoča cenj. damam v mestu in okolici. 507

UČITELJ v pokoju poučuje otroke. Pride tudi na dom. Cene zmerne. Naslov pove uprava. 550

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu

(Lastna palača!) Ustanovljena leta 1838.

Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, strelu in eksplozijah. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah — Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

ŽUPANSTVO - BOVEC

razpisuje

službo občinskega zdravnika

Letna plača 7000 Lir, prispevek bolniške blagajne 5000 Lir, skupaj 12.000 Lir. Vizite v ambulanci 5 L na domu 10 L. Za oddaljene izven trga dobi razven vizite 10 L še potnino 1 L 50 za vsaki tekoči kilometer.

Zdravnik mora imeti domačo lekarno.

S dokumenti opremljene prošnje j vložiti do 31. decembra. Nastop službe 1. februarja 1921.

Županstvo v Bovcu, 16. novemdra 1920.

(245) Župan: Leopold Jonko.

A. De Masi & G. Sferza

Mavricija Wackvitza nasledniki

Trst, ul. Torre bianca 32. Telefon 29-83

Velika izbira majoličnih in železnih peči znamke „Premier" ekonomskih ognjišč in štedilnikov lastnega izdelka, plošč iz litega železa razne velikosti, ražnjev in cevi za peči.

Cene zmerne. (24

JADRANSKA BANKA

Del. glav.: K 30,000.000. Rezerve K 10,000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, TRST, Zadar, Zagreb

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge

na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3½%, a v bancogiro prometu po 4%.

Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes).

Bančni prostori v Trstu se nahajajo:

ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolo

Telefon: štev. 1468, 1793, 3676

Blagajna posluje od 9 do 13

PODLISTEK

TUJINEC

(10)

Danilo Šimunović.

— Tega samo ti ne razumeš, ali mi vsi razumemo.

— Pusti me, da rečem, da se oddahnem, ker me že davno duši... Pa tudi tedaj, ko si se premagal, zopet nisi gotov: zopet ostajajo te tajne in ti »zakotki srca«, ki jih vi slavite in se jim klanjate, mesto da bi jih brnili z nogo. A v teh zakotkih se skrivata morda samo izdajstvo in strup, kar vi imenujete: sladke tajne ženskega bitja, vedno čarobnega in zagonetnega — ah!

— Pa kdo je govoril o vsem tem! Sedi vendar in ne bodi otrok! Niti na kraj misli mi niso bile take stvari.

— Nisi! A vedno molčite. Koliko sem pretrpel samo v letnih večerih pred licejem... Tisti hodniki... a po njih dekletca v krilcah z zlatimi ali črnimi lasmi, tako počesane... Iz neke dvorane pa njihova pesem, ob glasovirju in harfi — take pesmi — same želje! Pak cvetje in zelene vejice ob oknih. Nabralo se je tu cvetja, pa smeh in žala po hodnikih in nagajanja... Razumeš? In o čem so tu govorile in čemu so se smejale tako — ta vsa mlada in nedolžna dekletca?! A, da bi mogel prodreti vse te tajne njihovega bitja ter doznati zgodovino in razvoj njihove ljubezni — a vsaka ima v srcu nekaj, kar ti in česar ne dozna nikdo — vsaj jaz ne!

—Nu, tu vidiš, kdo te muči! Ti sam se mučiš! Pristopi le k temu svetišču, pak se raduj skupno žnjimi, in te tajne naj bodo tvoje.

— Poizkušal sem tudi to, a to ni tisto, na kar mislim jaz. One imajo nekaj povsem drugega napram tujim ljudem, znotraj pa napram svojim te »zakotke« — mene pa ne ljubi nikdo, in tuj sem povsodi, kamor prihajam in nikjer ne morem zasaditi korena. Pa tudi vsiljeval se ne bom nikomur, niti ne motil tujega spanja in tuje ljubezni.

— Saj je tudi takih, ki nimajo zakotkov in govore vse, pa pojdi k njim!

— Pojdi ti k takim! — je zaklical Stanko tako glasno in srdito, da so se v bližnji sobi zbudili in začeli šepetati, kakor da začudeno prisluškujejo temu važnemu razgovoru.

Stanko je sedel kakor po težkem delu in si je, neprestano srdito zroč v doktorja, sušil oznojeno čelo.

Gledala sta se tako nekoliko trenotkov in slednjič sta oba prasnila v smeh. Nekdo se je za pregrajo tiho zasmejal, a za tem sta se nova prijatelja začela slačiti in skoro je nastal popoln mir tudi v hiši popa Vlade, kakor je bil že davno v vsem Kreševu.

... Že je bila vsa okolica v močni solnčni luči, ko sta se ločila. Stanko je res ostal v Kreševu, da pojde v Ljubeč, pak v Sabljarje, ter je obljubil, da bo pisal, da bi imel o čem pisati, to da je dolžan svojemu tovarišu, ki je prišel žnjim v te lepe kraje.

Vzduh je bil tako bister in tih, da se je v jutr. sijaju prikazovalo v taj dolini vse jasno in bleščeče; najdrobnejši glasovi so se čuli od blizu in daleč, a niso bili več tako močni kakor prošlega večera, ali ugodni so bili in raznovrstni. Svežost vzduha in toplota solnčnih žarkov ste prezemale telo, kakor da se je od povsodi sila neba in zemlje spajala v silo duše in telesa, pak se je Stanku zdelo, da mu je vse postalo možno in lahko. Breg, ob katerem je stopal, kakor da ni več strm, ampak ravalna, mehka livada, a v njem ste hkratu porasli nada in moč, veled česar si je mislil pri sebi: »Sedaj vem, zakaj so ti ljudje vedno tako veseli in srečni; vem, zakaj so zadovoljni in ponosni v svojem siromaštvu: zemlja je taka pri njih.

(Dalje)